NEMOJANSKÝ
ZPRAVODAJ

ročník V / číslo 4 WWW.NEMOJANY.CZ

Z činnosti zastupitelstva

Výpis z usnesení ZO z 26. 9. 2018

ZO schválilo:

- **vydání Územního plánu Nemojany;**
- firmu Vystav Nemojany jako realizátora oprav **obecní kapličky** za cenu 253 668 Kč včetně DPH. ZO schválilo smlouvu o dílo uzavřenou mezi obcí Nemojany a firmou **Vystav Nemojany** na realizaci opravy kapličky a pověřilo starostu obce jejím podpisem;
- **firmu EMPESORT jako realizátora oprav a rozšíření veřejného osvětlení** za cenu 646 356 Kč včetně DPH. ZO schválilo smlouvu o dílo uzavřenou mezi obcí Nemojany a firmou EMPESORT na realizaci oprav a rozšíření veřejného osvětlení a pověřilo starostu obce jejím podpisem;
- poskytnutí finančního příspěvku formou veřejnoprávní smlouvy obci Luleč na **opravu hřbitovní zdi** ve výši 100 000 Kč;
- úpravy **vjezdu do garáže u RD** č. p. 32 na pozemku parc. č. 1412/1 ve vlastnictví obce Nemojany. Všechny práce budou provedeny na náklady majitele RD;
- dokument **„Plán financování obnovy kanalizace a ČOV Nemojany v letech 2018–2027"** a vytvoření fondu pro financování obnovy kanalizace a ČOV Nemojany;
- Smlouvu o právu provést **stavbu na cizím pozemku** uzavřenou mezi obcí Nemojany a manžely Kvietkovými a pověřilo starostu obce jejím podpisem;
- **rozpočtové opatření č. 6** v předneseném znění.

ZO neschválilo:

- poskytnutí finančního příspěvku z rozpočtu obce Nemojany na zhotovení soukromé části přípojky splaškové kanalizace **majiteli RD č. p. 192.**

ZO navrhlo:

- řešit **směnu pozemků** mezi obcí Nemojany (část parc. č. 761/6) a majiteli RD č. p. 224 Gottwaldovými (části parc. č. 30/1, 30/4 a 1450) novým ZO vzešlým z komunálních voleb.

Výpis z usnesení ZO z 1. 11. 2018

Členové ZO Miloš Němec, Dalibor Hlavsa, Zdeněk Holcman, Karel Mittner, Juraj Toriška, Dalibor Pastorek, Dana Trnavská, Blanka Halasová, Andrea Němcová složili slib.

ZO schválilo:

- schvaluje volbu jednoho místostarosty.

ZO určilo:

- že pro **výkon funkce starosty obce bude člen ZO dlouhodobě uvolněn od 1. 1. 2019.** Do té doby bude funkce starosty vykonávána jako neuvolněná.

ZO zvolilo:

- **starostou obce Nemojany Dalibora Hlavsu;**
- **místostarostou obce Nemojany Zdeňka Holcmana.**

ZO zřídilo:

- **finanční a kontrolní výbor.** Oba výbory budou mít 3 členy. Za předsedu fin. výboru byla zvolena D. Trnavská, za členy B. Halasová a K. Beláková. Za předsedu kontr. výboru byl zvolen M. Němec, za členy M. Stibor a P. Valouch.

ZO stanovilo:

- **odměnu za výkon funkce neuvolněného člena zastupitelstva** obce ve výši 300 Kč za měsíc;
- **odměnu za výkon funkce předsedy finančního a kontrolního výboru** ve výši 1 000 Kč za měsíc;
- **odměnu za výkon funkce starosty** jako neuvolněného člena zastupitelstva ve výši 20 679 Kč za měsíc. Odměna bude poskytována ode dne zvolení do funkce starosty do 31. 12. 2018;
- **odměnu za výkon funkce místostarosty** jako neuvolněného člena zastupitelstva ve výši 11 167 Kč za měsíc. Odměna bude poskytována ode dne zvolení do funkce místostarosty.

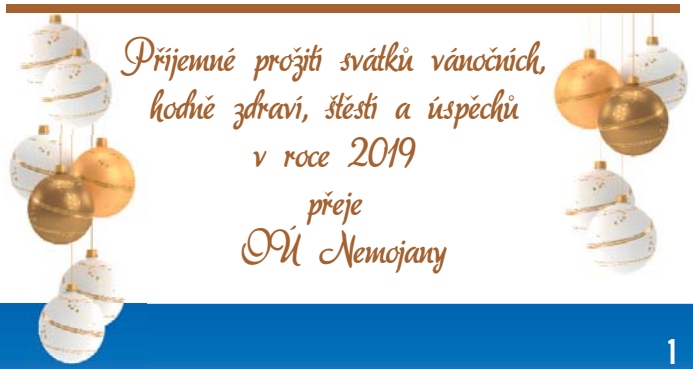

OÚ informuje

Slovo starosty

Vážení spoluobčané,

už brzy oslavíme vánoční a novoroční svátky. Adventní doba je časem, kdy bychom měli v dnešním uspěchaném světě zpomalit, zamyslet se a věnovat co nejvíce pozornosti našim blízkým, přátelům a známým.

Každý rok si pokládám otázku, proč jsou lidé v období Vánoc k sobě vnímavější a ohleduplnější. Zkusme být k sobě tolerantní nejen o Vánocích, ale i v ostatních dnech. Hledejme společně cestu jeden k druhému, pomáhejme si navzájem, posilujme mezilidské vztahy, prohlubujme přátelství a důvěru u ostatních. Jsem pevně přesvědčen, že pomoc ostatním není samozřejmostí, ale osobní ctností. Přátelství je velkorysý postoj, měnící se v souvislosti s našimi činy, myšlením a životním postojem.

Dovolte mi, abych Vám v adventním období popřál co nejméně stresu a shonu. Dopřejte si chvilku pohody v kruhu rodinném, s přáteli a kamarády, nebo jen tak sami pro sebe. Vzpomeňme i na ty, co s námi již nejsou a třeba z různých důvodů být nemohou.

Do nového roku 2019 přeji všem spoluobčanům hodně zdraví, dobré nálady a životního optimismu.

D. Hlavsa, starosta

Lípa republiky

V neděli 28. října 2018 – tedy přesně v den 100. výročí vzniku Československé republiky – se na návsi v Nemojanech uskutečnilo slavnostní zasazení lípy republiky. Nemojany se připojily k mnoha dalším obcím, ve kterých si toto významné výročí připomněli právě výsadbou lípy. I přes nepříznivé počasí se sešlo poměrně velké množství občanů. Lípa byla vysazena v místech, kde stál původní strom poškozený výstavbou kanalizace, který musel být pokácen. Po úvodním slovu a přivítání si všichni účastníci zazpívali státní hymnu. Vedle vlajek ČR a obce Nemojany byla rozvinuta i historická vlajka Sokola Nemojany. V projevu Miloše Němce byly zmíněny historické události, které vedly ke vzniku samostatného Československa v roce 1918. Byly vzpomenuty historické události za posledních 100 let především ve vztahu k naší obci. Všichni účastníci uctili minutou ticha nemojanské oběti válek. Byl vzpomenut i vznik samostatné České republiky v roce 1993.

Svou zdravici přednesli také žáci místní základní a mateřské školy formou pásma básní. Následoval projev kronikáře obce Rudolfa Klacka, který hovořil o tom, proč právě lípa je naším národním stromem a o její symbolice. Poté zazpíval pěvecký sbor pod vedením Ivanky Vařejkové.

Nejstarší občan žijící v Nemojanech – pan Josef Grec – slavnostně odhalil pamětní desku zasazenou do kamene z lomu v Lulči, která bude trvale připomínat vysazení lípy republiky.

Poté měli všichni přítomní možnost podílet se na zasazení formou přihození hlíny ke kořenům lípy. Slavnostní odpoledne bylo zakončeno v sokolovně, kde pokračovalo vystoupení pěveckého sboru a pro všechny účastníky bylo připraveno drobné občerstvení.

Věřím, že lípa republiky nám všem bude připomínat významné výročí naší země a v blízké budoucnosti po úpravách okolí vynikne její poloha a krása.

Miloš Němec

Kalendář akcí pro rok 2019

26. 1. 2019	Zabijačka, pořádají Nemojáci, z. s.
23. 3. 2019	Slivoviciáda, pořádá ČZS ZO Nemojany
27. 4. 2019	Pálení čarodějnic, pořádají Nemojáci, z. s.
18. 5. 2019	Zálesácký závod zdatnosti, pořádá Sokol Nemojany
1. 6. 2019	Dětský den, pořádají Nemojáci, z. s.
8. 6. 2019	Nohejbalový turnaj, pořádá Sokol Nemojany
22. 6. 2019	Letní recesistický lyžařský běh, pořádá Bohumil Kubát
24. – 31. 8. 19	Letní dětský tábor, pořádá Sokol Nemojany
7. 9. 2019	Ukončení léta, pořádají Nemojáci, z. s.
14. 9. 2019	Babské hody Nemojany
20. – 21. 9. 19	Noc sokoloven, pořádá Sokol Nemojany
2. 10. 2019	Drakiáda, pořádají Nemojáci, z. s., obec Nemojany
9. 11. 2019	Svatomartinské hody – Luleč
16. 11. 2019	Svatomartinské vinobraní, pořádá ČZS ZO Nemojany
29. 11. 2019	Vazba adventních věnců, pořádá ČZS ZO Nemojany
1. 12. 2019	Rozsvěcení vánočního stromku, obec Nemojany, ZŠ, MŠ
28. 12. 2019	Povánoční výšlap, pořádá Sokol Nemojany

Z. Holcman

Poděkování a gratulace

Gratulujeme pracovnicím obecní knihovny – **paní J. Pěčkové, E. Hálové a A. Němcové k ocenění „Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2018“.** Děkujeme za jejich aktivní činnost, vstřícný přístup a dobré nápady pro obecní knihovnu a přejeme jim do další práce hodně nadšení a spokojených čtenářů. *Obyvatelé Nemojan*

MORAVSKÁ ZEMSKÁ KNIHOVNA

Ocenění

Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2018

pod záštitou JUDr. Bohumila Šimka, hejtmana Jihomoravského kraje

v soutěžní kategorii **501 – 1 000 obyvatel**

pro **Obecní knihovnu Nemojany**

okres Vyškov

Knihovnice **Jitka Pečková**, **Eva Hálová** a **Andrea Němcová**

za aktivní přínos knihovny v rozvoji komunitního života obce, za podporu kulturního a společenského života a nadstandardní rozvoj veřejných knihovnických a informačních služeb.

Toto ocenění bylo uděleno u příležitosti **Slavnostního setkání knihoven Jihomoravského kraje 2018.**

V Brně dne 20. listopadu 2018

prof. PhDr. Tomáš Kubíček, Ph.D.
ředitel MZK

Obecní knihovna

Obecní knihovna Nemojany

Září

V měsíci září proběhlo slavnostní vyhlášení soutěže v rámci projektu „Jižní Morava čte“ při příležitosti vernisáže výstavy fotografií regionální autorky Andrey Němcové s názvem PINHOLE – (NE)VŠEDNÍ. Autorka představila své fotografie a především jejich provedení nevšední technikou. Akce byla spojena s veřejným čtením z regionální literatury v podání kronikáře obce, knihovnice a vášnivé čtenářky.

Říjen

Ve čtvrtek 11. 10. navštívila naši knihovnu spisovatelka Petra Braunová. Tato velmi sympatická dáma dokázala zaujmout početné publikum dětí. Během čtvrtečního dopoledne proběhly tři besedy – jedna pro žáky Základní školy v Komořanech, druhá pro žáky Základní školy v Tučapech a třetí pro nemojanské žáky. Paní spisovatelka povyprávěla o tom, jak se k psaní knížek dostala, jak taková knížka vzniká a v neposlední řadě některé své knížky představila a čtením z nich nakousla, o jaký příběh se jedná. Knížky od paní Braunové si děti budou moci půjčit v naší knihovně.

V pátek 12. 10. dopoledne proběhla beseda s českým malířem, autorem komiksů, ilustrátorem, tvůrcem autorských knih a především výborným člověkem, panem Pavlem Čechem. Povídal o sobě, jak se dostal k malování, ke knihám. Vyprávěl různé historky z dětství,

které doplňoval jeho tatínek, který přijel na besedu s ním. Děti měly možnost se seznámit s jeho tvorbou, zasoutěžit si o drobné ceny, které pan Čech přivezl, a na závěr proběhla malá autogramiáda. Pana Čecha jsme mohli do knihovny pozvat díky projektu Jižní Morava čte, který je spolufinancován Jihomoravským krajem.

Listopad

Naše knihovna byla zřizovatelem nominována na ocenění Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2018. Posuzována byla dle daných kritérií a v kategorii 501–1 000 obyvatel naše knihovna zvítězila. Díky vítězství navštívila naši knihovnu odborná komise, která byla tvořena zástupci MZK v Brně, Jihomoravského kraje, knihovny v Boskovicích a knihovny ve Znojmě.

20. listopadu jsme převzali z rukou radního pro kulturu a památkovou péči Ing. Tomáše Soukala a ředitele MZK prof. PhDr. Tomáše Kubíčka, Ph.D., ocenění Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2018 v kategorii 501–1 000 obyvatel.

Ocenění nás velmi potěšilo a velký dík patří i vám všem, kteří naši knihovnu jakkoliv podporujete.

V pátek 23. listopadu proběhlo vyhlášení výsledků soutěže v rámci projektu „Jižní Morava čte". Do soutěže se zapojily děti ze Základní školy v Nemojanech, Tučapech a Komořanech. Jednalo se o literární a výtvarnou soutěž na téma „Moje obec – moje město – můj kraj". Představy byly různé a nejvíce porotu oslovilo kolektivní dílo dětí ze Základní školy v Nemojanech s názvem „Robotická vesnice". Vítězné práce dětí byly zaslány do MZK v Brně, kde bude probíhat výběr nejlepších prací v rámci celého Jihomoravského kraje. Slavnostní vyhlášení pak proběhne v Divadle Polárka či Hvězdárně a planetáriu v Brně.

Tentýž den, ale v podvečerních hodinách proběhlo vyhlášení vítězů Knižní výzvy 2018. Již druhým rokem se naši čtenáři do výzvy zapojili, za což jim děkujeme. Díky výzvě máte možnost sáhnout po knížce, kterou byste jindy třeba minuli. Knižní výzvu dokončilo pět dospělých a jeden dětský čtenář. Součástí vyhlášení vítězů bylo nejen předání účastnického listu a drobných dárků, ale především vylosování vždy jednoho zástupce z každé kategorie, který se účastní slavnostního vyhlášení v KKD Vyškov. V letošním roce měla v kategorii dospělých štěstí paní Helena Kamasová a v kategorii dětí Matyáš Bartošík. Gratulujeme!!!

V pátek 30. listopadu jsme se rozhodli využít doby, kdy ve škole probíhal adventní jarmark a uspořádat v naší knihovně BAZAR KNIH. Zájemcům byly za symbolickou cenu nabízeny vyřazené knihy z našeho knihovního fondu a kdo chtěl, tak tam nějakou „tu svoji" našel.

Prosinec

Co nás čeká v závěru roku?

Mikuláš v knihovně – akce pro maminky na mateřské či rodičovské dovolené a jejich malé ratolesti.

Cestovatelská přednáška – v pátek 14. prosince nás navštíví náš oblíbený cestovatel pan Radim Kejík. Tentokrát se nepřeneseme do dalekých končin, ale zůstaneme doma. Cestovatelská přednáška k výročí 100 let Československa nese název Od Jasiny do Aše, republika je naše.

Beseda se spisovatelkou – v úterý 18. prosince by měla proběhnout pro děti beseda na vánoční téma se spisovatelkou Petrou Martiškovou.

Eva Hálová
Andrea Němcová

Okénko ředitelky školy

Ve školním roce 2018/2019 využijeme dotačního programu Operační program pro Výzkum, vývoj a vzdělání s projektem Inkluze II v ZŠ MŠ Nemojany. Získané finanční prostředky (749 000 Kč) budou využity v těchto oblastech: vzdělávání pedagogických pracovníků, projektové dny ve škole i mimo školu, školní asistent, čtenářský klub, badatelský klub, doučování žáků ohrožených školním neúspěchem, výuka s ICT – pořízení notebooků či tabletů pro žáky.

Dále se škola zapojila do projektu Sportuj ve škole 2019. Projekt má podpořit výuku tělesné výchovy v ZŠ a nabízí žákům jednu hodinu tělesné výchovy navíc každý týden. V rámci projektu může škola získat nové sportovní vybavení.

V listopadu proběhlo výběrové zjišťování výsledků vzdělávání v oblasti anglického jazyka. Testování probíhalo na základě pokynů České školní inspekce u žáků 4. ročníku. Výsledky žáků byly nadprůměrné, což nás velmi potěšilo. (Výsledky žáků: 97 %, 96 %, 93 %, 88 %, 47 %)

V předvánočním období myslíme i na děti, které nemají takové štěstí a nemohou prožívat Vánoce tak radostně jako my. Přidali jsme se k projektu Krabice od bot – děti darují dětem. Děti si mohou vyzkoušet, že i darovat dárek nás může zahřát u srdce. Dárky jsou určeny dětem z chudých rodin.

V současné době připravujeme dokumentaci k zapojení do projektu Preventivní programy realizované školami a školskými zařízeními v roce 2019. Tento program každoročně vyhlašuje Krajský úřad Jihomoravského kraje.

Mgr. Romana Bártová

Základní škola

INDIÁNSKÝ SNĚM

Každý školní rok věnujeme nějakému tématu, tento rok se ponese v indiánském duchu. 20. září proběhlo neformální zahájení školního roku na školní zahradě. Všechny děti byly přijaty do indiánského kmene a otiskem své dlaně stvrdily dodržování jeho pravidel. V průběhu indiánského sněmu si mohly děti zdokonalovat svoji obratnost, zručnost a tvořivost. Přejeme našim indiánům, ať vidí jen dobrá znamení, dokážou slyšet samy sebe a najdou si svou píseň.

KROUŽKY VE ŠKOLNÍM ROCE 2018/19

Anglický jazyk – pro MŠ a 1., 2. ročník ZŠ, externí lektorka: Mgr. Matoušková
Německý jazyk – Mgr. Andrea Mittnerová
Sportovní kroužek – Ing. Markéta Šoupalová
Výtvarný kroužek – Martina Tichá
Od 2. pololetí: Čtenářský kroužek
Kroužek logiky a deskových her

ZAPOJENÍ DO PROJEKTU JIŽNÍ MORAVA ČTE

Naše škola se zapojila do projektu Jižní Morava čte v rámci soutěže Moje obec – moje město – můj kraj za 100 let.

Děti psaly prózu, skládaly básně, vytvářely výtvarná díla. Některé děti se umístily a zúčastnily se slavnostního vyhlášení v Brně.

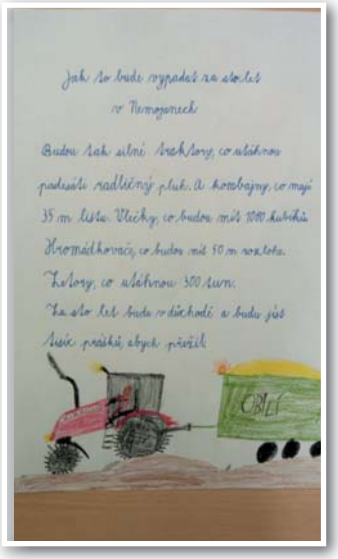

100 LET REPUBLIKY

V rámci významného výročí 100 let od založení naší republiky se měly děti možnost prostřednictvím třídních projektů dozvědět spoustu zajímavostí například o našem prvním prezidentovi T. G. Masarykovi. Naučily se také národní báseň Slovanská lípa a lidovou písničku Ach synku, synku. S touto básní a s další písní Stromy vystoupily při slavnostním sázení lípy, které pořádal OÚ Nemojany v neděli 28. 10.

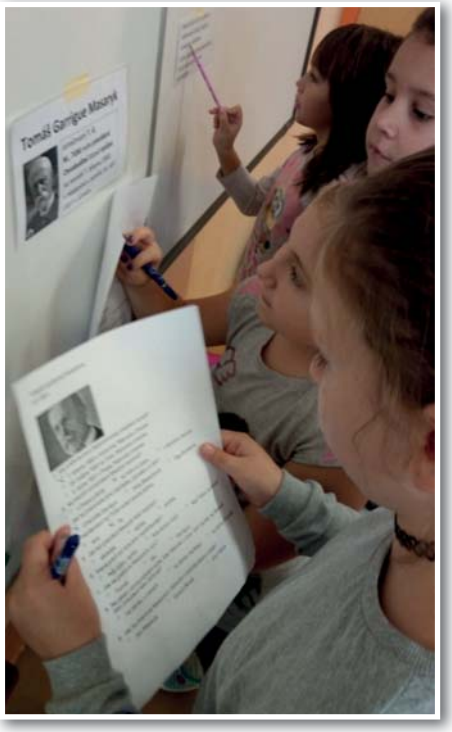

HALLOWEEN

Říjnový měsíc jsme ukončili oblíbeným halloweenem. Děti pracovaly v tematických pracovních listech, skládaly strašidelné písně, v družině dlabaly dýně a ve výtvarném kroužku vyráběly čelenky duchů.

SBĚR PAPÍRU

V pátek 2. listopadu proběhl ve škole sběr papíru. Papír uskladněný ve školním sklepě jsme za pomoci obecních pracovníků přemístili do kontejneru. Podařilo se nashromáždit celkem 1 070 kilogramů. Další sběr proběhne na jaře.

VÁNOČNÍ JARMARK A ROZSVÍCENÍ STROMEČKU

Sychravý listopad jsme si ve škole prozářili přípravou na vánoční jarmark. Tvořilo se úplně všude. Děti vyráběly vánoční dekorace, mlsoty, svícny, vařily (nealko)punč, zdobily školu a nacvičovaly písně k rozsvícení vánočního stromečku. V pátek 30. 11. v 15 hodin začala ve škole tato netrpělivě očekávaná akce. Chodba byla plná dětí a návštěvníků školy, kteří vybírali, nakupovali, ochutnávali školní punč, mlsali čerstvě připravené francouzské palačinky. V jedné ze tříd dokonce vznikla improvizovaná čajovna. Ve škole panovala pohodová atmosféra. Společně jsme se po půl šesté přesunuli k nemojanské kapličce, kde v 18 hodin u rozsvíceného stromečku děti vystoupily s recitačním pásmem a adventními písničkami.

ZVEME VÁS NA

DEN OTEVŘENÝCH DVEŘÍ

Ve čtvrtek 24. 1. 2019 16.00 – 17.30 hodin.
Pro příchozí návštěvníky bude připraven program.
Sledujte naše webové stránky (www.zsmsnemojany.cz).

Mgr. Eliška Klvačová

Zprávy z činnosti zájmových organizací

Malé ohlédnutí

Rok se pomalu chýlí ke konci a nám začíná adventní čas. Čas jako stvořený k ohlédnutí za rokem uplynulým.

Rok to byl teplý, avšak i značně suchý. Nicméně zahrádkáři neházejí flintu do obilí, natož rýč do starého železa. A tak, i přes africký suchopar, úroda se vydařila a bylo se z čeho těšit. Rok nám začal pravidelnou výroční schůzí, kde byl naplánován program na rok 2018.

Avšak další událost již radostná nebyla. V březnu nás navždy opustil dlouholetý člen svazu a také pokladník, přítel Josef Homola. Věnujme mu, prosím, tichou vzpomínku.

V dubnu jsme zdárně absolvovali přednášku o víně s ochutnávkou, v září pak pravidelný zájezd na Floru Olomouc.

V říjnu jsme uspořádali soutěžní výstavu Nemojanské jablko roku, na které se členové svazu pochlubili svými výpěstky. Tu doplnil pan Rudolf Klacek fotkami z historie Nemojan a naše kuchařky (a kuchaři) pochoutkami z jablek, převážně pečenými. Účast, ač mohla být vyšší, byla celkem hojná a stačila k vytvoření příjemné atmosféry. Tu doplnila i živá hudba a výtečné víno.

Koncem listopadu náš zahrádkářský rok uzavřelo již tradiční vyrábění adventních věnců.

A tak, na závěr této krátké epištoly, dovolte mi popřát Vám krásné prožití vánočních svátků, veselého Silvestra a šťastný nový rok. Ať je rok následující alespoň tak dobrý jako tento, radši však ještě lepší.

Patrik Peschl

Starší páni si dali dostaveníčko

Posledního podzimního sluníčka využili kamarádi dříve narození v pátek 12. října na Kopanině u Emila k přátelskému posezení, pobesedování s pojídáním a ochutnávkou z kotle. Celý den bylo o čem hovořit, hlavně se zavzpomínalo na mladá léta a na různé (lumpárny).

Na to, že to byla první akce, návštěvnost byla 15 šohajů.

Zapadající sluníčko zavelelo k rozchodu s dobrou náladou a příslibem, že příští rok se akce zopakuje pod heslem „A tak tu žijem".

E. Pěček

Malé ohlédnutí

Ve spolupráci s kluby vojenské historie zorganizoval pan Kubát na základě historických faktů dne 29. 11. 2018 „malou bitvu o hospodu" v Nemojanech. Přibližně čtyřicet diváků zhlédlo rekonstrukci střetu mezi Napoleonovou a carskou armádou z listopadu roku 1805 v našem kraji. Na půl hodiny duněly obcí výstřely z děla a ručnic, ulice k obchodu byla zahalena dýmem. Následně vojáci umožnili zájemcům prohlédnout si uniformy, zbraně a výstroj, kterou jednotlivá vojska v dané době používala. Zúčastnění vyjádřili naději, že se příští rok akce setká s větším zájmem obyvatel Nemojan.

Z. Holcman

Studánková výprava

Navzdory předpovědi počasí s ohlášeným deštěm se v sobotu 27. 10. 2018 v 9 hodin ráno sešla u kapličky v Nemojanech početná skupina účastníků, připravená vyrazit vstříc novým zážitkům. Zatím nepršelo, a tak nic nebránilo záměru vydat se na trasu, kterou připravila Andrea Němcová. Ještě v Brance jsme měli možnost ocenit přípravu výsadby „lípy republiky", jejíž slavnostní akt byl plánován na neděli 28. 10. 2018.

V družném rozhovoru celá výprava dorazila do Olšan za necelou hodinku. V malém rybníčku pod Červeným bukem zrovna probíhal výlov a nad ním trasa přecházela na Studánkovou naučnou stezku, začínající zrekonstruovanou studánkou Koretínkou. A tady už začalo mírně poprchávat. Přes Červený vrch vedla malebná cesta kolem lesní boudy na Kalečník. Tady už pršelo, a tak celá skupina obklíčila turistický přístřešek, posvačila vlastní zásoby a slaďoučké žížaly, kterými Dalibor již od Olšan pravidelně zásoboval všechny přítomné. Po Cyrilometodějské cyklostezce pokračovala Studánková NS kolem studánky U Dudka až na most přes Vítovický potok, kde odbočovala opět do lesa a stoupala kolem studánek U Huberta a Na Hrázi až k přírodnímu parku Panská skála s plánovanou krátkou zastávkou. Za trvalého deště dorazila skupina do Habrovan, kde prošla krásně zrekonstruovaný zámecký park, a pokračovala lesní odbočkou za obcí až do Nemojan. Tady, po úspěšném zdolání cca 19km trasy bez ztrát, došlo ve 14.30 ještě na společné focení. Všichni účastníci poděkovali Andree za přípravu velmi pěkné trasy, Daliborovi za sladké potravinové doplňky a rozešli se k domovu. Takže v prosinci zase na zimním výšlapu…

Z. Holcman

Noc sokoloven

Již čtvrtým rokem probíhala v týdnu 17. – 21. září celorepubliková akce České obce sokolské „Týden spolu v pohybu" zakončená v pátek 21. 9. Nocí sokoloven. Po vzoru Nocí kostelů, Nocí muzeí apod. i sokolové chtějí zpřístupnit svoje prostory široké veřejnosti.

V naší jednotě proběhla již třetím rokem Noc sokoloven, z důvodu pořádání Babských hodů, o týden dřív. Podařilo se nám s Českou obcí sokolskou dohodnout zaslání triček, diplomů i upomínkových předmětů v předstihu. V pátek 14. 9. se otevřela sokolovna v 17.00 hod. V přísálí byla připravena výstavka trofejí ze závodů, dresů, knih ze začátku minulého století, fotoalba z táborů. Rovněž byl vystaven historický prapor TJ Nemojany a sokolská vlajka. V sále sokolovny byly pro děti připraveny sportovní hry a cvičení na nářadí. V 19.00 hod se na hřišti vedle sokolovny zapálil oheň. Opékaly se špekáčky a hrálo na kytaru. Akce se zúčastnilo 26 dětí a 25 dospělých. O dvě hodiny později, za úplné tmy, vyrazilo 15 dětí po svíčkách hledat poklad. Na konci trasy, která vedla pod tratí až k cestě na Tučapy, objevili odvážné dívky a odvážní chlapci zlaté čokoládové penízky. Na závěr se všichni vrátili k sokolovně. Dospělí zůstali sedět u ohýnku a děti si v sále sokolovny rozbalily karimatky a spacáky a uložily se ke spánku. Ztemnělou sokolovnou se linulo tiché povídání strašidelné pohádky, postupně doprovázené oddychováním usínajících dětí. V průběhu noci se ke spánku uložili i dospělí. Ráno v 7.00 hod. byl budíček, krátká rozcvička, úklid sokolovny a hurá domů.

Zažili jsme v sokolovně pocity, které při cvičení nepoznáme. Je to vždy mimořádný zážitek. Snad se nám podařilo do našich řad přilákat další sokolíky.

Již teď se těšíme na další ročník Noci sokoloven. Přijďte i vy mezi nás.

I. Cahová

Tábor 2018

Dne 18. srpna jsme opět vyrazili do Chřibů na táborovou základnu TJ Sokol Vyškov. Skupina 38 dětí a 14 dospělých se ocitla na tajuplném ostrově, kde pátrala po čtyřech zmizelých trosečnících. Během týdne se účastníci učili topografii, šifry, uzlování, rozdělávání ohně a jiné dovednosti, díky kterým na ostrově přežili. A také v těchto dovednostech soutěžili. Každý večer poseděli u táborového ohně a celou noc drželi hlídky, aby tábor nikdo nepřepadl. Zmizelé trosečníky nenašli, i když celý týden šli po jejich stopách a jednu noc přespali v lese. Každý si o zmizení trosečníků udělal svůj příběh. Všichni si za týden prožili velké dobrodružství, poznali spoustu kamarádů a také částečně poznali sami sebe.

Skupina „pobyťáků“ se těší na příští rok, kdy ve stejném termínu a na stejném místě prožije týden pod vlivem severských bohů. Všechny zájemce z řad dětí vítáme. Sledujte naše stránky http://tabor.cahik.cz

I. Cahová

Partyzáni v našem okolí za II. světové války

Všechny události druhé světové války jsou pro generace narozené po květnu 1945 již dávnou historií, kterou připomínají pouze památníky, pomníky a pamětní desky se jmény padlých za této války. Jména uvedená na těchto místech patří bojovníkům proti fašismu – partyzánům a vlastencům, kteří položili svoje životy za naše osvobození a život v míru bez područí tyranie.

Nejprve si vysvětleme význam slova partyzán – je to civilista nebo bojovník, který sice nenáleží k pravidelným vojenským jednotkám, ale považuje se za součást jedné z bojujících stran ve válce. Partyzáni vedou partyzánskou válku, ozbrojený boj, který je namířen proti nepříteli v operačním prostoru nebo na okupovaných územích jednotlivě nebo ve skupinách ze zálohy.

První partyzánské jednotky byly zformovány během americké války za nezávislost. Byly rekrutované především z lovců kožešin, kteří znali terén a uměli se v něm pohybovat. Způsobily britské armádě velké ztráty.

Obdobím rozkvětu partyzánských skupin byla druhá světová válka. Ve všech okupovaných zemích se zformoval protinacistický odboj. Partyzáni se vyskytovali ve všech zemích okupovaných wehrmachtem, ale zatímco na mnoha územích (např. ve Francii, v Řecku, v Polsku, na Slovensku) vystavili pravidelné vojsko vážným problémům až v letech 1943–1944, v SSSR a v Jugoslávii se jejich úderná síla rozvinula velmi rychle. Zpočátku se rekrutovali hlavně z rudoarmějců, kteří zůstali za frontou, z uprchlých válečných zajatců a čím dál víc také z civilistů, mezi nimiž bylo i mnoho žen. Za rok 1943 hlásili sovětští partyzáni 11 000 explozí na železnicích, 9 000 vykolejených transportních vlaků – bylo při tom údajně zničeno nebo poškozeno na 6 000 lokomotiv a 40 000 vagonů – a rovněž 22 000 zdemolovaných německých automobilů. Na počátku roku 1944 operovalo za německými liniemi přes 250 000 sovětských partyzánů, kteří sehráli významnou roli hlavně při zhroucení skupiny armád Střed v létě 1944.

Známý je citát Adolfa Hitlera:

„Die Russen haben jetzt einen Befehl zum Partisanenkrieg hinter unserer Front gegeben. Dieser Partisanenkrieg hat auch wieder seinen Vorteil: er gibt uns die Möglichkeit, auszurotten, was sich gegen uns stellt." Přeloženo: „Rusové teď vydali rozkaz k partyzánské válce za naší frontou. Tato partyzánská válka má zase jednu výhodu: dává nám možnost zničit vše, co stojí proti nám."

Německá okupační moc byla vůči aktivitám partyzánů zcela bezmocná a pokoušela se ovládnout situaci brutálním odstrašujícím terorem, jenž ovšem postrádal taktický koncept: partyzáni a jejich pomocníci byli střílení nebo věšeni; vesnice, v nichž nalezli skutečný nebo údajný úkryt, většinou srovnány se zemí a jejich obyvatelé povražděni. Síla partyzánů přesto rostla, v Jugoslávii i v souvislosti s přílivem cizinců a se spojeneckou materiální a vojenskou pomocí, shazovanou z letadel, takže při příchodu Rudé armády mohli všude přejít do protiútoku a okupanty vyhánět z měst i z celých oblastí. Po invazi, německé branné moci ve Francii v červnu 1944, povstali bojovníci francouzského hnutí odporu. V Itálii bylo jen v létě 1944 zabito, podle údajů wehrmachtu, 12 582 „banditů".

Také v naší zemi působilo několik partyzánských skupin s mnoha partyzány a odbojáři. Některá uskupení byla podporována výsadky vojáků z východní nebo západní strany států, podporujících domácí odboj. Všechny tyto akce směřovaly k mohutnému odporu proti německému útlaku v době protektorátu. Narušování běžného systému řízení státní německé moci odebíralo sílu německým vojskům na všech frontách války. Zároveň tyto akce zvyšovaly naději našeho národa v brzké ukončení nadvlády tyranie a zlovůle Německa v našich zemích. Partyzáni se z počátku vybavovali loveckými zbraněmi, postupně však bylo nutné používat proti nepříteli vojenské zbraně, vzhledem k jejich vybavení. Hlavní úkol – narušovat hospodářskou činnost státu (přerušování kolejí na železnici, destrukce mostů, zátarasy na cestách, sabotáže zbrojního průmyslu atd.), podporovat ilegální podzemní hnutí (tisk letáků, úkryty osob v ilegalitě, podpora rodin vojáků bojujících v zahraničí – Anglie, Sovětský svaz, ...).

Na počátku války bylo v našem okrese zatčeno několik občanů (členové Sokola, skauti, komunisté apod.), kteří byli označeni za zrádce. Na základě těchto zkušeností vznikají ilegální skupiny (sokolská organizace Jindra, Obrana národa, Obec sokolská v odboji). Zvýšená aktivita těchto skupin neušla pozornosti okupantů, a tak ke zlomení odporu českého lidu je poslán do Prahy ve funkci „zastupujícího říšského protektora" Reinhard Heydrich, který 28. září 1941 vyhlásil nad celým protektorátem stanné právo. Tímto opatřením bylo opět rozpoutáno další zatýkání tzv. nebezpečných občanů. Známý je Heydrichův citát: „Němci v tomto prostoru musí být vedeni myšlenkou, že v této době, z důležitých válečných a taktických důvodů, nesmíme v jistých věcech vydráždit Čechy až do nepříčetnosti; z určitých taktických důvodů musíme být sice tvrdí, ale přitom musíme být opatrní, abychom je nezahnali do slepé uličky, ze které nemají jiného východiska než se vzbouřit. První úkol je dán potřebami

války. Tedy musím mít v tomto prostoru klid, aby dělník, český dělník, pracoval naplno pro německé vedení války. K tomu patří, že českému dělníkovi se musí dát nažrat – abych to řekl na plnou hubu – aby mohl konat svou práci."

Heydrichův plán tedy spočíval v tom, že v době vedení války je třeba udržet na území protektorátu klid, aby mohl nerušeně fungovat zbrojní průmysl (pro nacisty byla důležitá plzeňská Škodovka, brněnská Zbrojovka a řada dalších podniků). Germanizace obyvatelstva měla z tohoto důvodu proběhnout až po vítězném ukončení války, kdy mělo být „rasově nevhodné" obyvatelstvo vystěhováno někam na Sibiř. U „použitelných" rolníků, dělníků či řemeslníků se plánoval o něco lepší osud v podobě vysídlení do obsazených oblastí na východě, například na Volyň. Je poměrně málo známou skutečností, že plány na vysídlení českého obyvatelstva nezůstaly jen na papíře, ale v některých oblastech byly skutečně realizovány. Nacisté měli v úmyslu vytvořit postupně se rozšiřující německé enklávy na českém území, které by byly propojeny se sousedními župami v Německu či Rakousku. Tak by bylo české obyvatelstvo zatlačováno do stále menšího prostoru. Jako první začalo vystěhování obyvatelstva z oblasti rozšiřovaných vojenských cvičišť. Nejdříve byli postiženi lidé žijící v obcích na Drahanské vrchovině, kde padlo rozhodnutí o vystěhování již v roce 1940. Prvních pět vesnic bylo vyklizeno do konce března 1941. Následovaly další fáze a celkem muselo do dubna 1945 odejít obyvatelstvo 33 obcí v počtu přesahujícím 18 000 osob. Ještě horší situace nastala v prostoru Benešovska a Sedlčanska, kde vzniklo rozsáhlé cvičiště zbraní SS. Postiženo tím bylo okolo 30 000 lidí a vyklizení (částečné, nebo úplné) postihlo přes 70 vesnic a větší množství osad. Totéž se dělo v podhůří Brd.

Vyvlastnění sice probíhalo za finanční náhradu, ta však neodpovídala skutečné hodnotě opuštěného majetku. Kdo na ponižující podmínky nacistů nepřistoupil, tomu byl majetek prostě zkonfiskován. Vystěhovalcům navíc nebyla přidělena žádná nová půda.

Někteří čeští sedláci museli odejít i z oblastí německých národnostních ostrovů na Jihlavsku nebo Vyškovsku. Do protektorátu naopak přicházeli etničtí Němci z oblasti Dobrudže, jižní Bukoviny a Besarábie, kteří se usazovali v domech konfiskovaných jejich původním majitelům za odbojovou činnost, nebo se jednalo o majetky zabavené Židům. Toto vše tedy mělo sloužit k postupnému ovládnutí prostoru českých zemí a je nepochybně velkým štěstím pro český národ, že druhá světová válka skončila porážkou nacistického Německa.

Československo v důsledku všech těchto hraničních změn ztratilo celkem 30 % svého někdejšího území o rozloze 41 596 kilometrů čtverečních. Z toho připadlo 69 % Němcům, 28 % Maďarům a 3 % Polákům. Ale šlo nicméně jen o úvodní kroky k úplné likvidaci Československa, která nastala po vyhlášení slovenské samostatnosti a německé okupaci zbytku Čech a Moravy ve dnech 14. a 15. března 1939.

K první velké vlně uprchlíků došlo již během naplňování závěrů Mnichovské dohody. Pohraničí ovládl nacistický režim, který se vyznačoval velkou národnostní nesnášenlivostí a rasovou nenávistí. Je tedy pochopitelné, že uprchlíky byli především Češi a Židé. Utéct museli ale také všichni političtí odpůrci nacistů, protože dobře věděli, že by je jinak čekal velmi krutý osud. Předák sudetských Němců Konrád Henlein to ostatně sám řekl během svého projevu 7. října 1938 v Krnově, kde doslova prohlásil: „Odpůrce pozavíráme, až zčernají." Do konce roku 1938 tak z území okupovaných Německem a Polskem odešlo přes 150 000 lidí, mnoho dalších s těžkým srdcem opustilo území obsazovaná do konce prosince 1938 Maďary. Řada z těch, kteří museli odejít, byla i na určitou dobu uvězněna a zažila mnoho zlého.

Britské bombardéry Short Stirling sloužily při vysazování československých parašutistů

Těžká doba nastává po úspěšném atentátu na Heydricha 27. května 1942. Mnoho lidí je zavlečeno do koncentračních táborů a následně popraveno. Hodně těchto akcí mají na svědomí nasazení konfidenti gestapa. Běsnění okupantů si vyžádalo četné lidské životy, Gestapo vyvíjelo maximální úsilí na zničení ilegálních skupin v protektorátu. S pomalu měnící se situací na frontách, v roce 1943, dochází k postupnému uvolňování kázně a politického života i na Vyškovsku. V tu dobu je do lesů v okolí Vyškova vysazeno několik výsadkových skupin, převážně zpravodajského charakteru, vyslaných z velení ruské armády a také emigrační vládou v Londýně.

V noci z 30. září na 1. října 1944 na katastru obce Račice, v údolí zvaném „Ve Žlebě", byla úspěšně vysazena skupina Jermak v počtu 15 členů (z toho 3 ženy). Velitelem byl N. N. Dmitrijev. Skupina se postupně přemístila, za velkých útrap a pronásledování Němci a četnictvem, až na Prostějovsko do oblasti Ptení.

Další skupina, která se zdržovala u Račic v prosinci 1944, byl oddíl ruských partyzánů Zarevo (Záře). Sku-

pina byla 11členná, převážně operovala ve výzvědné činnosti na východní Moravě až do osvobození.

Zpravodajská skupina npor. Žukova v počtu sedmi lidí operovala nejdéle v oblasti mezi obcemi Račice a Olšany v zimě 1944–45. Jejich činnost ukončil až konec války v květnu 1945.

Další skupina působící nejprve v oblasti Beskyd byla skupina Wolfram, výsadek anglickým bombardérem zn. Halifax dne 13. září 1944. Skupina se nejprve pohybovala u Žiliny na Slovensku, později se přemístila přes Vsetínské vrchy až k Líšni u Brna, zde operovali na Křtinsku, u Horákova, mezi Bukovinkou a Račicemi apod.

Zpravodajská skupina č. 65 024 s krycím názvem Pavel pracovala od 20. února 1945 na Vysočině. Místem jejich působení bylo Brno a okolí. Část skupiny byla ubytována v Ježkovicích.

V období počátku roku 1945 bylo v oblasti severozápadní části okresu Vyškov vysazeno ještě několik menších skupin převážně ruských parašutistů. Tato část okresu, vyplněná lesy Drahanské vrchoviny, byla pro svůj terén vhodná pro akce podobného druhu. Rozlehlé louky, obklopené ze všech stran hustými lesy, umožňovaly bezpečný seskok, úkryt před pronásledovateli, možnost rychlého přemísťování po silnicích nebo železnici. Důležitou roli sehrála blízkost průmyslové metropole jižní Moravy, města Brna, v neposlední řadě i existence německého výcvikového prostoru u Vyškova, pro jehož potřeby Němci postupně vysídlili obyvatelstvo z 33 vesnic dnešních regionů Vyškov, Blansko a Prostějov.

Poslední partyzánskou skupinou, operující převážně ve střední a severozápadní části dnešního okresu Vyškov, byla jednotka Jindra – Gryc. Počátky činnosti této skupiny spadají již do druhé poloviny roku 1943, kdy bylo přikročeno k budování lesních krytů a bunkrů v lesích u obcí Olšany, Nemojany, Ruprechtov a Račice, k nimž počátkem roku 1944 přibylo ještě několik dalších krytů v Dědicích na hřbitově u hrobníka Náročného, ve Velešovicích u Václava Lipenského a ve Vyškově u Karla Vajdy. Na jejich budování pracovali Emerich Jurůj, krycí jméno Pavel, z Pístovic, který se později, po ustavení partyzánské jednotky stal jejím velitelem, dále Rudolf Pospíšil z Olšan, A. Jurůj a A. Zouhar z Pístovic, K. Vajda a V. Šoupal z Vyškova. Tato šestičlenná skupinka se tedy stala zárodkem pozdější partyzánské jednotky, která od podzimu roku 1944 postupně přecházela k aktivní odbojové činnosti. Skupina „Jindra – Gryc" se záhy rozrostla na patnáct lidí ve zbrani. Několik dalších desítek pomocníků a přechovávačů jí bylo nápomocno. V říjnu 1944 pod vedením Emericha Jurůje obsadilo třináct partyzánů obec Olšany, kde vystřelili několik ran na poplach a obsadili místní rozhlas. V rozhlasové relaci hovořili k občanům, které vyzývali k odporu proti okupantům. Po akci získali na nedaleké hájence dvě lovecké kulovnice a na závěr přerušili telefonní spojení u Rousínova. V únoru a březnu 1945 dochází mezi členy skupiny „Jindra – Gryc" stále častěji studentka z Horní Sloupnice (okres Litomyšl) Marie Sedláčková, zvaná Manka. Dala si za úkol navázat spojení se záhadným „Petrem", se kterým již dříve spolupracoval podplukovník Kašík, než byl zatčen. Manka tušila, že Petr je pravděpodobně zrádce a ujednala si s ním tajnou schůzku. Ke schůzce došlo 10. března 1945 v 19.30 hodin na mostě u Lulče.

Zajištění místa schůzky měl na starosti člen odbojové skupiny Vyškov K. Procházka s některými členy odboje. Tento úkol nebyl do důsledku splněn a jedině tak se mohlo stát, že došlo k nečekané zradě. Manku na místo schůzky doprovázeli partyzáni Libor Drábek a František Heroudek, ozbrojeni pistolemi a ručními granáty. Rovněž Manka byla ozbrojena pistolí. Manka ani její průvodci netušili, že most u Lulče, na kterém mělo dojít k setkání, byl od soumraku pod kontrolou brněnského gestapa. Všichni spoléhali na předchozí zajištění, případně na varovný signál. Když se nic nedělo, Manka vykročila vpřed, došla doprostřed mostu, kde již byla očekávána Petrem. Sotva spolu vyměnili několik slov, vrhl se Petr na Manku a násilím ji chtěl povalit na zem. Vystihla zradu a než přiběhli na pomoc gestapáci ze svých úkrytů, vpálila Manka několik střel ze své pistole do Petrova břicha. Pak již byla gestapáky přemožena a svázána. Než mohli Libor Drábek s Františkem Heroudkem přispěchat na pomoc, byla na ně zahájena silná palba. Libor Drábek měl prostřeleny obě ruce, přesto seskočil z mostu na železniční trať a podařilo se mu prchnout. František Heroudek měl prostřeleny nohy, byl zatčen a společně s Mankou odvezen do Brna na gestapo. František Heroudek se dočkal zázrakem osvobození, ale Manka zahynula v koncentračním táboře v Mauthausenu. Osudu neušel ani zrádce Petr, v němž byl odhalen profesionální konfident gestapa Jan Dvořák, který druhého dne zranění podlehl.

Tento nečekaný zásah zapříčinil u skupiny „Jindra – Gryc" na určitý čas bojovou pasivitu.

Skupina „Jindra – Gryc" operovala v dubnu ve dvou bojových družstvech. Jedno z nich vedl Pavel (Emerich Jurůj), druhé Karel Procházka (krycím jménem Kája ml.). V obou družstvech bylo po deseti lidech. Jejich dubnová činnost započala rozšiřováním protiněmeckých letáků, které byly nacházeny zejména v Rousínově, Ivanovicích na Hané a Vyškově. „Hodnotnější" akce byla uskutečněna okolo 8. dubna, kdy partyzáni Pavel a Zrůstek, převlečeni do německých uniforem, pronikli do kasáren na Kozí Horce ve Vyškově a přerušili elektrické vedení k náložím, jimiž měly být zničeny vojenské objekty. Akce se zdařila a místa přerušení elektrického vedení byla řádně zamaskována.

O několik dnů později skupina čtrnácti partyzánů, vedená Pavlem, byla zaskočena v Lulči u kostela sv. Martina oddílem SS a větším počtem příslušníků Vlasovovy armády. Přestřelka trvala přes hodinu a partyzáni před přesilou ustoupili k Pístovicím.

Válka skončila a nastalo období mírového budování. Partyzáni se vrátili ke své práci a podíleli se v různých oblastech a funkcích na budování nového života.

Vraťme se ještě k Marii Sedláčkové, zvané Manka ně-

kdy také Maňka, ta se narodila 13. března 1923 v Horní Sloupnici u Litomyšle, jako první ze tří dětí manželů Sedláčkových.

Otec byl Čech, matka pocházela z německé pohraniční obce Knapovec. Jako studentka litomyšlského a pražského gymnázia v roce 1942 maturovala na litomyšlském gymnáziu. Chtěla se stát lékařkou. V důsledku války se však brány univerzit zavírají. V době okupace existovalo na Litomyšlsku rozsáhlé odbojové hnutí. Po 15. březnu 1939 se do odbojové práce zapojovaly také další skupiny obyvatelstva, mezi nimi i studující. V Litomyšli to byli především studenti reálného gymnázia a učitelského stavu. Patřila mezi ně i Manka. V květnu 1940 nabývají postupně akce mládeže na organizovanosti. Jednotlivé skupinky studentů se spojily v ilegální organizaci. Členové organizace se snažili současně získat spojení i s dělníky a vesnickou mládeží. V roce 1942 byl zatčen vedoucí této organizace spolu s některými dalšími spolupracovníky a přišel 27. květen 1942 – atentát na Reinharda Heydricha. Po vyhlášení stanného práva začalo zatýkání jednotlivců i celých skupin a jejich hromadné popravy. 18. června 1942 byl na pardubickém Zámečku popraven chlapec Marie Sedláčkové. Zatýkání dalších členů studentské organizace pokračuje i v roce 1943. V této době se součástí Mančiny ilegální práce stávají cesty do pohraničí, zajišťování falešných dokladů a další činnosti. 14. 12. 1942 byla přijata do veterinárního ústavu v Ivanovicích na Hané, kde hodlala získat kmeny nakažlivých chorob. 17. 4. 1943 rozvazuje pracovní poměr a se získaným materiálem dále pokračuje ve své činnosti. Píše se rok 1944. Kultivované bakterie jsou Mankou využívány k šíření nakažlivých nemocí mezi osobami německé národnosti a mezi domácími zvířaty na německých usedlostech. Dále bylo pomocí kyseliny pikrové u osob české národnosti nasazených na nucené práce docilováno vyvolání umělé žloutenky, aby jejich odjezd mohl být zmařen. Spolupráce s Ivanovicemi trvala až do února 1945, kdy bylo nutné po zásazích gestapa veškerou práci přerušit. Další z jejích činností již od roku 1942 bylo dodávání prádla ušitého z materiálů získaných v německých skladištích do internačního tábora ve Svatobořicích. Na podzim 1944 se Manka zapojuje do ilegální organizace R3 jako spojka známá na Moravě též pod jménem Pavla. Po smrti vedoucího R3 se řada členů postupně zapojovala do partyzánských oddílů. Manka dále vystupovala jako kurýr R3, ale ve skutečnosti pracovala samostatně. Od února 1945 již zná gestapo její totožnost a snaží se ji všemožně dopadnout. Z té doby lze v blízkosti jména Marie Sedláčkové zaznamenat četná jména partyzánských oddílů a odbojových skupin. Manka se pro gestapo stává klíčovou osobou pro odhalení moravského odboje. Na scénu vystupuje Jan Dvořák, jeden z konfidentů gestapa. Manka mate stopu gestapa změnou zevnějšku a jména. 10. března 1945 je domluvena schůzka Manky s Janem Dvořákem na mostě u vesnice Luleč. Přichází tam se dvěma partyzány a netuší, že ji tam čeká zrada v podobě členů gestapa skrytých v záloze. Dochází ke střetu mezi partyzány a gestapem, který skončil zajetím Manky a jednoho z partyzánů. Po výsleších a mučení byla z Kounicových kolejí odvezena 7. dubna 1945 na transport KL 3 o celkovém počtu 207 osob, z nichž většina byli pomocníci a spolupracovníci partyzánů z Moravy. Tito lidé měli být bez soudu popraveni. Transport dorazil 9. dubna do Mauthausenu. 10. dubna 1945 jsou vězni popraveni v plynové komoře. Tím by snad život této smělé dívky byl u konce. Přímý svědek smrti žen z transportu v plynové komoře však chybí a ve zprávě nalezené po válce nedaleko letiště ve Vysokém Mýtě bylo uvedeno, že se Manka dostala do Göteborgu ve Švédsku a leží tam v nemocnici. Tato zpráva byla po válce zástupcem ČSR po jeho návratu ze Švédska vyvrácena.

Němý svědek události dne 10. března 1945 – lulečský viadukt v kresbě J. Kachlíka z roku 1943

Svědectví p. Vlasty Prchlé (roz. Křivé, č. p. 82 Nemojany) o události na lulečském mostě dne 10. března 1945:

„Tragická událost, kterou se budu snažit popsat, se odehrála v předjaří ke konci druhé světové války roku 1945. Stalo se to po smrti Vladimíra Matějky (1924–1945), který nešťastně zahynul ve věku 21 roků, zásahem elektrického proudu. Pracoval jako elektrikář v elektrárně Oslavany. Rodina Matějkova bydlela naproti školy v domku (č. p. 133) se schůdky a zvýšeným přízemím. Můj bratr Vladimír Křivý v té době kamarádil s mladším bratrem Vladimíra Matějky Josefem. Oběma v té době nebylo ani 17 roků.

Byla válka, Němci okupovali naši zemi a rozhodovali o našich životech. Nesměli jsme se shromažďovat. Sešla-li se skupinka více lidí, považovali to za trestný čin. Na takové události jsme museli mít povolení z hejtmanství ve Vyškově, které řídili jako všude Němci, včetně hejtmana. Okna jsme museli mít po setmění až do rána do rozednění zatemněna. Pro tyto účely prodávali v papírnictví zvláštní papír tmavé barvy, který se napnul nahoře a dole na dřevěné tyčky tak, aby se dal ráno stočit nahoru. Po rozsvícení nesměl v žádném okně pronikat ani paprsek světla. Z těchto důvodů museli četníci z četnické stanice v Komořanech projíždět na kole vesnice a provádět kontroly. V případě, že zatemnění bylo nedostačující, klepali na dveře a lidé museli učinit nápravu. Nesvítilo ani pouliční osvětlení a města a ves-

nice byly ponořeny do naprosté tmy. Důvod byl prostý. Spojenecká letadla, která v noci přelétávala přes naše území, se nemohla orientovat podle světel na zemi.

Nesměly se pořádat večírky ani taneční zábavy. Jedinou akcí, kterou měli lidé v sobotu a v neděli večer ve 20 hodin, bylo kino v Lulči. Promítat se směly pouze filmy předem schválené. V té době měl málokdo rozhlasový přijímač.

V tento osudný večer se vydali do kina mladší syn Matějků Josef a můj bratr Vladimír Křivý. Otec Josefa otřesen tragickou smrtí staršího syna Vladimíra oba chlapce před odchodem z domova nabádal, aby byli opatrní a dávali na sebe pozor. Chlapci se vydali směrem do Lulče, a když se blížili k lulečskému mostu přes trať, vystoupili z křoví Němci s nasazenými bodáky proti oběma a zařvali „HALT!" Oba museli zvednout ruce nad hlavu. Potom je odvedli na most a postavili k zábradlí. Když se chlapci trochu zorientovali ve tmě, zjistili, že tam podél zdi mostu stojí ještě několik občanů z Nemojan a Tučap, kteří šli v tu dobu rovněž do kina. Po chvíli zjistili, že vedle stojí manželka řídícího školy paní Valentová a řídící školy v Nemojanech pan Valenta. Od Vyškova se po trati blížila skupinka lidí. Nenadále Němci vystoupili z křoví a začali do skupinky nic netušících lidí střílet. Nastal obrovský zmatek. Byla tma a nikdo nevěděl, co se děje. Lidé měli strach. Ze skupinky se začalo ozývat sténání umírajících a raněných. Byla mezi nimi žena, a tak se tam ozývalo volání křestního jména Manka. Mnozí zadržení občané rozuměli německy a z řeči Němců pochopili, že to byla partyzánská skupina, kterou konfident gestapa pod jménem „Petr" zradil. Vetřel se do partyzánské skupiny, vylákal je na most v Lulči k důležité schůzce. Tam na ně čekali příslušníci gestapa. Když střelba utichla, velitel zásahové jednotky se zeptal zadržených, zda někdo dobře mluví německy. Přihlásil se pan řídící Valenta. Německý velitel mu dal příkaz, aby šel po cestě na státní silnici. Tam uvidí stát neosvětlené nákladní auto a německému řidiči vyřídí rozkaz, aby přijel na most. Po chvíli přijelo nákladní auto a rozsvítilo světla. Lidé uviděli na zemi ležet bezvládná těla, vedle nich leželi v krvi ranění. Mezi nimi partyzánka Manka. Němci do sténajících ještě kopali. Zadržení muži dostali rozkaz, aby raněné a mrtvé naházeli na nákladní auto. Auto potom odjelo do Brna na gestapo. Ti, kteří přežili, byli podrobeni výslechům. Pan řídící Valenta se ze státní silnice již na most nevrátil, i když tam zůstala jeho manželka. Utíkal dál po státní silnici, kde potom seběhl cestou k mostu do Nemojan. Zde potom informoval občany o celé události. Mimo jiné potkal mého otce. Ten přiběhl domů a radili se s maminkou, kde budou bratra hledat. Mezitím bratr přišel domů. Všichni občané, kteří byli zadrženi, se vrátili domů.

V 50. letech jsem pracovala na Kozí Horce, poznala jsem se s paní Plhalovou, která bydlela v Dědicích někde naproti hřbitova a v té době také pracovala v kasárnách. Když zjistila, že jsem z Nemojan, ptala se, jestli o té tragédii něco vím. Potom mně vyprávěla, že její manžel byl za války od Němců vězněn v koncentračním táboře. Protože v domku bydlela sama, přišel za ní známý jejího manžela. Požádal ji, aby u sebe v domku schovala partyzány, kteří mají nedaleko nějakou schůzku a potřebují se před akcí někde sejít. Partyzáni se skutečně u ní v domku sešli. Mezi nimi byla i partyzánka Manka. Byli promočeni a hladoví. Paní Plhalová jim dala najíst, zatopila v kamnech, aby si mohli usušit oblečení a umýt se. Protože Manka měla všechno oblečení promočené, paní ji poskytla svoje. Partyzáni se potom v osudový večer po setmění vydali cestou okolo hřbitova směrem k Lulči.

Když se později o celé akci dozvěděla, žila do konce války ve strachu, že na její dveře jednou zaklepe gestapo a odvede i ji. Naštěstí se tak nestalo. Partyzáni její jméno neprozradili. Tak jsem se dozvěděla začátek a konec jedné tragédie. Tragédie, kterou s okupací naší země zažili lidé mně blízcí a moji přátelé.

O této události se po válce hovořilo a psalo v novinách. Mnohdy i zkresleně. Já jsem o této tragédii slyšela vyprávět lidi, kteří ji prožili."

Vlasta Prchlá v. r.
Tábor 14. 2. 2013

Vyškovsko bylo osvobozeno bojem sovětských vojsk (Rudá armáda) a částí rumunských vojsk v době od 23. dubna do 9. května 1945. V poslední den druhé světové války v Evropě – dne 9. května 1945 v ranních hodinách boje na Vyškovsku umlkly. Skončil i protifašistický odboj, na radnicích obcí našeho kraje zavlály československé vlajky, partyzáni se vrátili do normálního občanského života.

Tímto článkem jsem chtěl připomenout hodně opomíjenou část naší historie v přímém vztahu k našemu regionu. Jsem si vědom toho, že nemohu popsat a postihnout všechny skutečnosti, které se tehdy staly. Některé znám pouze okrajově, pro část nemám dostatek věrohodných informací a zdrojů. Mnohé události a souvislosti už postrádají pamětníky.

Rudolf Klacek, listopad 2018

Nemojanský zpravodaj. • Vydává: Obec Nemojany, Nemojany 10, 683 03, IČO: 00292125. • MK ČR E 21918. Vychází čtvrtletně v nákladu 300 ks.
Kontakt: obec.nemojany@iol.cz, tel. 517 353 241. • Foto na titulní straně Ing. Andrea Němcová • Uzávěrka příštího čísla: 1. 3. 2019.
Grafická úprava a tisk: Tiskárna Brázda